

BELGISCHE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

49e ZITTINGSPERIODE

GEWONE ZITTING 1998-1999

HANDELINGEN VAN DE OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

21/04/1999

C 798 Buitenlandse Betrekkingen

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS DE BELGIQUE

49e LÉGISLATURE

SESSION ORDINAIRE 1998-1999

ANNALES DES RÉUNIONS PUBLIQUES DE COMMISSION

21/04/1999

C 798 Relations extérieures

Sommaire

Mercredi 21 avril 1999

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES - C 798

Interpellation de M. Lode Vanoost au ministre des Affaires étrangères sur "la situation au Timor-Oriental" (n° 2321)

orateurs : MM. **Vanoost, Derycke**, ministre des Affaires étrangères

Interpellations jointes de :

- M. Gerolf Annemans au ministre des Affaires étrangères sur "la guerre au Kosovo" (n° 2322)

- M. Hugo Van Dienderen au ministre des Affaires étrangères sur "la guerre au Kosovo" (n° 2327)

orateurs : MM. **Annemans, Van Dienderen, Derycke**, ministre des Affaires étrangères, **Borginon, Van Erps**

Motions

Question orale de Mme Anne Van Haesendonck au ministre des Affaires étrangères sur "le suivi de la législation relative à l'égalité entre hommes et femmes dans les organes consultatifs fédéraux" (n° 2222)

orateurs : Mme **Van Haesendonck**, M. **Derycke**, ministre des Affaires étrangères

Inhoud

Woensdag 21 april 1999

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN - C 798

Interpellatie van de heer Lode Vanoost tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de toestand in Oost-Timor" (nr. 2321)

sprekers : de heren **Vanoost, Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Gerolf Annemans tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de oorlog in Kosovo" (nr. 2322)

- de heer Hugo Van Dienderen tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de oorlog in Kosovo" (nr. 2327)

sprekers : de heren **Annemans, Van Dienderen, Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken, **Borginon, Van Erps**

Moties

Mondelinge vraag van mevrouw Anne Van Haesendonck aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de opvolging van de wetgeving met betrekking tot de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in de federale adviesorganen" (nr. 2222)

sprekers : mevrouw **Van Haesendonck**, de heer **Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES
RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 21 AVRIL 1999

PRÉSIDENCE de
M. Van der Maelen

La séance est ouverte à 16.35 heures.

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN
OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 21 APRIL 1999

VOORZITTER :
De heer Van der Maelen

De vergadering wordt geopend om 16.35 uur.

Interpellatie van de heer Lode Vanoost tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de toestand in Oost-Timor" (nr. 2321)

Interpellation de M. Lode Vanoost au ministre des Affaires étrangères sur "la situation au Timor-Oriental" (n° 2321)

De voorzitter : De heer Lode Vanoost heeft het woord.

De heer **Lode Vanoost** (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, terwijl de toestand in Kosovo zich verder ontwikkelt, zouden we bijna vergeten dat er nog vele landen zijn waar minstens even erge dingen gebeuren en etnische zuiveringen aan de gang zijn. Oost-Timor is een landje dat op dit gebied in de laatste vijftientig jaar wel heel zwaar te lijden heeft gehad. Nog niet zo lang geleden hebben we hier twee keer over gesproken. De laatste maanden zag het er iets beter uit en ging de situatie de goede richting uit. Gusmao werd dan wel niet echt vrijgelaten, maar hij werd onder huisarrest geplaatst met beschikking over GSM, fax en e-mail. Hij heeft zelf opgeroepen tot een wapenstilstand. Dit zag er dus veelbelovend uit.

Op dit ogenblik is de toestand echter zeer alarmerend. Het Oost-Timorese volk, dat al zoveel te lijden heeft gehad, wordt opnieuw sterk bedreigd in zijn bestaan. Het Indonesische bewind is blijkbaar niet van plan om Oost-Timor op te geven. In Jakarta is men blijkbaar vooral van tactiek veranderd. Waar men

vroeger het recht op zelfbeschikking van Oost-Timor ontkende, doet men nu alsof men dit recht erkent. Men stelt echter dat het Oost-Timorese volk intern te verdeeld is om het eigen lot in handen te nemen. Indonesië wil een soort Latijns-Amerikaans model invoeren door paramilitaire troepen in te schakelen. Het ondersteunt en vormt doodseskaders. Vervolgens stelt men het voor alsof Indonesische strijdkrachten nodig zijn als onafhankelijk scheidsrechter tussen de zogenaamde strijdende partijen. Uit het VN-rapport over Guatemala weten we echter dat het leger en de doodseskaders in feite altijd een organisch geheel vormden. In Indonesië en Oost-Timor is dat waarschijnlijk net hetzelfde.

Er zijn recent verschillende slachtpartijen geweest. Deze morgen heb ik nog een e-mail ontvangen waarin stond dat gisteren nog 150 leden van doodseskaders, getraind door het Indonesische leger, door het leger met voertuigen naar Oost-Timor zijn gebracht om daar hun gruwelijke werk te doen.

Mijnheer de minister, ik zou graag vernemen hoe onze regering staat tegenover de recente evolutie op het terrein. Hoe staat zij tegenover de recente oproep van Gusmao? Hij vraagt twee zaken : ten eerste, een VN-interventie en ten tweede, steun voor de onderhandelingsrol van Portugal bij de VN. Verder had ik graag gezien dat België als lid van de Europese Unie, vraagt om binnen het Europese kader op het niveau van de VN stappen te ondernemen. Wordt dat momenteel overwogen?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

De heer **Derycke**, minister van Buitenlandse Zaken : Mijnheer de voorzitter, de heer Vanoost heeft gelijk als hij zegt dat door de situatie in Kosovo dergelijke zeer ernstige toestanden op de achtergrond dreigen te raken. De situatie in Oost-Timor is bijzonder ernstig. Eergisteren had ik nog een gesprek met de heer Cornelio Sommaruga, voorzitter van het Internationale Rode Kruis, die vorige week in Oost-Timor was. Hij heeft een relaas gedaan dat dicht aansluit bij het verhaal van de heer Vanoost. De laatste weken is er een escalatie van geweld en een toenemend klimaat van chaos en burgeroorlog. Men kan zich zelfs afvragen in welke mate dit eigenlijk net gewild is.

Voor de anti-onafhankelijkheidsmilities hebben gelijk huisgehouden in de hoofdstad Delhi en op andere plaatsen. Tientallen personen moesten vluchten en veilige plaatsen opzoeken, zoals politiebureaus en zelfs de residentie van bisschop Carlos Belo. De pro-integratiemilities konden blijkbaar ongestoord hun gang gaan, terwijl massaal aanwezige doch onzichtbare Indonesische veiligheidsstroepen niets ondernamen.

Portugal, Australië, de Verenigde Staten en de Verenigde Naties uitten scherpe veroordelingen en in haar verklaring van zondag 18 februari zei Dewi Fortuna Anwar, woordvoester van president Habibie, dat Indonesië de volle verantwoordelijkheid opneemt voor de

gebeurtenissen in Oost-Timor, vermits het gebied onder de exclusieve bevoegdheid en controle van Jakarta staat. Toch wees zij tevens met een verwijtende vinger naar de oorlogsverklaring van Xanana Gusmao en naar de bloedbaden die werden aangericht tijdens de paasdagen, die de gemoederen zouden hebben opgehitst.

Bovendien liet zij meer dan duidelijk blijken dat de president bijzonder ontevreden is over het onvermogen - lees onwil - van het Indonesisch leger om dergelijk moordend geweld tegen te gaan.

Deze reactie is volgens mij typerend voor de verwarring en de tegenstrijdige agenda's aan Indonesische kant.

De officiële verzekering dat Jakarta een vreedzaam proces voorstaat om de toekomst van Oost-Timor te bepalen, komen volgens mij steeds minder geloofwaardig over, niet alleen omdat blijkbaar op het hoogste niveau niet iedereen volledig achter de politiek van Habibi staat, maar ook omdat de indruk ontstaat dat Jakarta blijkbaar niet bij machte is ervoor te zorgen dat lokale officieren, gezagdragers en leiders, zich loyaal in de politieke lijn van Habibi inschrijven.

Recente gebeurtenissen plaatsen de gesprekken die in New-York werden gevoerd in een ander licht. Men kan zich zelfs afvragen of eventuele afspraken die in het kader van die gesprekken worden gemaakt, wel effectief kunnen worden nagekomen. De feitelijke situatie, waarop Jakarta steeds minder controle schijnt te hebben, verandert inderdaad de betekenis van de voorstellen van Jakarta inzake *autonomy package* en *UN sponsored consultation*.

In de huidige omstandigheden wordt een VN-aanwezigheid steeds moeilijker en de vraag is welke landen bereid zijn om waarnemers en/of troepen in te zetten als het geweld escaleert, ondanks het feit dat Australië zich hierop schijnt voor te bereiden en dat ook Brazilië naar verluidt aanbod, in VN-verband, *peace keeping*-stridkrachten naar Oost-Timor te sturen.

Na de discussie die wij daarover onlangs hebben gevoerd, gelastte ik de Belgische ambassadeur met een bezoek aan Oost-Timor. Tussen 25 en 29 maart begaf de ambassadeur zich ter plaatse, alwaar hij kon spreken met de gouverneur van Oost-Timor, met het hoofd van de politie, met het hoofd van de militaire overheid, met monseigneur Belo, met vertegenwoordigers van de lokale mensenrechtenorganisaties en met vertegenwoordigers van de pro-

onafhankelijkheids- en pro-integratiebewegingen. Dit bezoek stond in het kader van een Portugees initiatief om een permanente en roterende Westerse aanwezigheid in Oost-Timor te organiseren, in afwachting van de aanwezigheid van de VN. Maar door de gebeurtenissen blijkt dit initiatief erg in het gedrang te komen, vermits de Indonesische overheid duidelijk niet in staat is om de veiligheid van de waarnemers te garanderen. Vermoedelijk zal het Indonesisch ministerie van Buitenlandse Zaken, omwille van de veiligheidstoestand, ofwel voorlopig geen toestemming meer verlenen aan Westerse diplomaten om zich naar Delhi te begeven, ofwel *a priori* elke verantwoordelijkheid omtrent dergelijke bezoeken afwijzen.

Wij zijn uiterst bekommerd over de toestand aldaar en wij zijn van oordeel dat de Indonesische overheid haar verantwoordelijkheid moet opnemen en de nodige maatregelen moet nemen om een einde te stellen aan het geweld van de militie. Zij moet de fysische integriteit van de pro-onafhankelijkheidsleiders in Oost-Timor en elders in Indonesië garanderen, te meer daar zij tot op heden de VN-aanwezigheid in Oost-Timor weigerde, onder het voorwendsel dat zij zelf in staat zou zijn de openbare veiligheid te waarborgen, *quod non*.

Delhi ijvert om dit standpunt ook bij de Europese Unie ingang te doen vinden, meer bepaald via een Unie-verklaring die vervolgens ook aan de Indonesische autoriteiten via een demarche van de troika te Jakarta zou moeten worden meegedeeld. Daar is men echter nog niet aan toe, omdat de Portugese kandidaat terzake niet volledig wordt gesteund, wat u misschien zal verbazen.

De voorzitter : De heer Lode Vanoost heeft het woord.

De heer Lode Vanoost (ECOLOGALEV) : Mijnheer de voorzitter, het feit dat onze ambassadeur ter plaatse is geweest, verheugt mij, niet alleen voor de informatie die daar werd verzameld, maar ook omdat het politieke feit alleen al belangrijk is. Toch zou ik ervoor willen pleiten dat, gezien de recente evolutie, België bij de Indonesische autoriteiten, bijvoorbeeld bij de ambassadeur ter plaatse, duidelijk zou willen maken helemaal niet tevreden te zijn met de evolutie van de laatste dagen en zou willen pleiten voor een VN-interventie - onder welke vorm ook - in Oost-Timor. Ik pleit ervoor dat de Belgische regering stappen in die richting zou ondernemen.

Minister Derycke : Geachte collega's, Portugal stelde een resolutie in die zin voor, maar tot op heden komt ze er niet door.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Samengevoegde interpellaties van :

- de heer Gerolf Annemans tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de oorlog in Kosovo" (nr. 2322)

- de heer Hugo Van Dienderen tot de minister van Buitenlandse Zaken over "de oorlog in Kosovo" (nr. 2327)

Interpellations jointes de :

- M. Gerolf Annemans au ministre des Affaires étrangères sur "la guerre au Kosovo" (n° 2322)

- M. Hugo Van Dienderen au ministre des Affaires étrangères sur "la guerre au Kosovo" (n° 2327)

De voorzitter : De heer Gerolf Annemans heeft het woord.

De heer Gerolf Annemans, voorzitter van de VL.BLOK-fractie : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn interpellatieverzoek dateert van vóór de regeringsmededeling van vorige week. Ik wil mijn interpellatie toch ontwikkelen - ik dank u hiermee voor uw bereidheid - omdat ik, heel kort weliswaar, even wil peilen naar de actuele stand van de diplomatieke oplossingen die mogelijkerwijze kunnen worden gevonden en de richting waarin die uitgaan.

Ik sluit mij grotendeels aan bij het partijstandpunt dat ook vorige week reeds door ons werd vertolkt. Wij zijn van oordeel dat men minstens een deel van de problematiek van de Balkan kan terugschrijven op de onwil of het uitstel om op de Balkan grenzen te durven trekken. Nu betaalt men de prijs voor de stolp waaronder men de problematiek van de verschillende volkeren die daar wonen, heel lang heeft verborgen. Wij zijn van oordeel dat, gelijk welke vorm van democratisering - ik neem aan dat niemand dat proces wil terugdraaien - onvermijdelijk moest leiden tot vormen van afrekening zoals die zich nu voordoen. Wij zijn *in tempore non suspecto* aan de juiste kant gaan staan. Op 23 september 1992 heb ik in een Vrije Tribune in *De Standaard* duidelijk gepleit voor wat de NAVO nu doet in Servië. Ik werd toen voor fascië uitgescholden, omdat ik pleitte voor aanvallen op olieraffinaderijen, op strategische sectoren in en rond Belgrado, zodat de ruggengraat van de

Servische economie zou worden gebroken, indien in Kosovo geen democratische oplossing zou kunnen worden afgedwongen. Dat duidt voldoende op het feit dat het Vlaams Blok onmiddellijk had ingezien dat het terugdraaien van de autonomie van Kosovo in 1989 de oorsprong is van al wat zich nu voordoet.

Wij vinden Rambouillet een slecht model. Het vereist dat men te eeuwigden dagen "rambo's" zal nodig hebben om het confederalisme dat men aan Servië opdringt in stand te kunnen houden. Wij vrezen dat men naar een opdeling van Kosovo zal moeten gaan, met een paar symbolisch gevoelige delen in het noorden van Kosovo, die volgens mij naar Servië zullen gaan en een autonoom, al dan niet bij Albanië aansluitend Kosovo. Het zal ook, voor wie beseft dat op dat ogenblik een islamitische staat ontstaat in Zuid-Europa, naar onze mening de enige oplossing zijn.

Wij kunnen natuurlijk zeggen dat wij de militaire aanvallen thans moeten steunen in het kader van de humanitaire correctie die moet worden aangebracht, maar er moet ook een politiek einddoel zijn. Ik vrees dat dit laatste niet Rambouillet kan zijn. Er zijn aanwijzingen dat men zowel in Washington als in Moskou dit eindstation al heeft opgegeven en dat men ook daar neigt naar een opsplitsing van Kosovo en een vredesverdrag. In dat verband zou ik nogmaals ons standpunt duidelijk willen stellen: wij zijn tegenstanders van offensieve grondtroepen zo lang er geen sluitend vredesverdrag is. Een heroëvering van Kosovo en een Rambo-model voor het opleggen van Rambouillet staan ons niet aan.

Mijnheer de minister, zijn er aanwijzingen dat een mogelijke splitsing van Kosovo op de agenda komt als eindoplossing voor de huidige toestand? Ik vrees een beetje dat wij te veel bezig zijn in het wilde weg, blind, zonder een goede, klare, heldere eindoplossing voor ogen. Ik ga dan voorbij aan de vraag of wij die wel zullen bereiken. Wij geraken echter tamelijk blind in die oorlog verzeild. Een oorlog wordt pas gevaarlijk als men geen heldere visie heeft op een militair ingrijpen zoals datgene dat wij nu steunen.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ga eerst even in op de vorige interpellant. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog

beleven wij een wijziging van grenzen in Europa en wij zien wat voor miserie dat meebrengt. Mij lijkt dat dus niet de te volgen weg voor de eenentwintigste eeuw, hoe kunstmatig al die grenzen in Europa en elders ook zijn. Allemaal zijn zij immers het werk van generaals en diplomaten en daardoor zijn er lappendekens ontstaan van zo'n 180 staten. Daarover zijn de 6 000 volkeren verdeeld die de planeet telt. Het lijkt ons niet de aangewezen weg om voor elk van die 6 000 volkeren aparte nationale staten met eigen legers en dergelijke te creëren. In algemene zin zouden wij eerder pleiten voor versterking van de autonomie van onderuit: van gemeenten en gewesten. Dat zou ook een goede oplossing zijn geweest voor de Kosovaarse crisis.

Daarnaast zien wij ook meer interregionale en internationale samenwerking als oplossing, wat voor een ecologist nogal evident is. Hoe zullen wij anders een fenomeen als de verandering van het klimaat door het broeikas-effect kunnen bekampen? Hoe kunnen wij anders de kwaliteit van de lucht, van het water, van de grond bewaren, als wij daarover geen internationale afspraken maken? Daarnaast moet ook de verdeling van de milieugoederen tussen Noord en Zuid rechtvaardiger worden. Het kan niet dat drie kwart van de milieugoederen door het Noorden worden geconsumeerd en dat het Zuiden met zijn overgrote meerderheid van de wereldbevolking slechts een kwart ter beschikking heeft. Heel concreet toont ook de situatie in ex-Joegoslavië dat de wijziging van de grenzen ongewenst is. Waarom zou men nu pleiten voor een opsplitsing van Kosovo? Waarom heeft men dan geen stukken van Kroatië afgesplitst, waar toevallig als gevolg van vele historische ontwikkelingen de Serviërs in de meerderheid waren? Waarom heeft men bijvoorbeeld geen onafhankelijke Servische republiek Krajina gemaakt?

De heer Gerolf Annemans (VL.BLOK): Die is gemaakt, die bestaat.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Wij mogen niet vergeten dat er op dit ogenblik volgens een eminent en naar mijn gevoel heel objectief Balkankenner als Mon Detrez in Servië 600 000 vluchtelingen zijn als resultaat van de etnische zuiveringen elders in ex-Joegoslavië. Dit is het resultaat van de nationalisme die elkaar daar hebben gevonden en versterkt. Dat veroorzaakt onnoemelijk veel leed, onnoemelijk veel ellende. Tot daar mijn repliek op voorgaande spreker.

In de tweede plaats stel ik vast dat ondanks de manipulatie van het nieuws door uiteraard Servië maar ook door de NAVO, door alle oorlogvoerende partijen, onze Belgische bevolking naar mijn gevoel heel gezond reageert op de situatie in de Balkan.

Niet alleen toont zij zich zeer solidair met de slachtoffers van die ongelooflijke miserie die wij via de beelden kunnen vaststellen, wat schril afsteekt tegen de krenterigheid van de overheid die overigens wel gul is met bommen. Maar bovendien wijst zij het gebruik van bommen om het probleem te regelen, massaal af, zoals een recente enquête aantoonde. Onze bevolking heeft de goede reflex en erkent dat bommen de zaak alleen maar erger maken en geen oplossing bieden.

In *De Standaard* van 17 april zegt stafchef Herteleer dat de NAVO de Joegoslavische bevolking meer pijn moet doen indien Milosevic niet toegeeft. Wat is het antwoord van de regering daarop? Is dat de weg van de regering en gaat zij de militairen carte blanche geven om die stap in de militaire escalatie te doen? Mijnheer de minister, ik ben heel ongerust door die uitspraak, te meer omdat ik het fameus dubbelinterview met u in *Humo* heb gelezen. Daarin geeft u toe dat de militairen pas achteraf informatie verstrekken over hun activiteiten. U zou als minister van Buitenlandse Zaken niet weten wat de militairen van plan zijn. Heeft de politiek dan compleet geabdiceerd voor de militaire logica?

Vanochtend heb ik uw collega uit de regering bevoegd voor landsverdediging ondervraagd over het gebruik van verarmd uranium in de plaats van lood om kruisraketten hard te maken. Hij gaf de nefaste gevolgen toe. Hij kent de rapporten van de wetenschappers die het Golf-syndroom van de veteranen uit de Golfoorlog en de Iraakse bevolking daaraan wijten. Nochtans staat dit gebruik haaks op het humanitair oorlogsrecht. Dat recht was nochtans uw leidraad bij uw actie tegen de antipersoonsmijnen.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken: U richt zich tot iemand die daarvan overtuigd is.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Maar dan zou ik graag zien dat u uw redenering waarom u de antipersoonsmijnen verwerpt, ook doortrekt naar het gebruik van verarmd uranium. Net zoals de mijnen militairen en onschuldigen treffen, veroorzaakt het gas dat vrijkomt na de explosie van kruisraketten die met verarmd uranium zijn hard gemaakt, heel wat ellende

Hugo Van Dienderen

voor degenen die het inademen. Bovendien werkt het kankerverwekkende gas lang na en kan het honderden kilometers ver worden verspreid en ingeademd door baby's, zwangere vrouwen enzovoort, compleet onschuldigen aan dit conflict. Het belangrijkste principe van het humanitair oorlogsrecht is nochtans dat men vermijdt om onschuldigen in een conflict te betrekken. De Amerikanen gebruiken het in dezelfde oorlog als waarin wij als geallieerden actief zijn. Minister Poncellet verklaart dat, er geen vuilje aan de lucht is aangezien wij het niet gebruiken. Dat aanvaard ik niet. Wij zijn meeverantwoordelijk voor het gebruik door onze bondgenoten in dezelfde actie.

De voorzitter: Mijnheer Van Dienderen, mag ik u erop wijzen dat u uw spreektijd al met twee minuten hebt overschreden. Ik geef u nog twee minuten en gelieve dan af te ronden.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de minister, volgt de regering de militaire logica van Hertelcer en andere sabelslepers of volgt zij - en gaan we dat dan ook krachtig zeggen - het Duitse plan dat een staakt-het-vuren voorstelt en een opening kan bieden om uit deze militaire miserie te geraken?

Nu spreken over een Marshallplan, mijnheer de minister, vind ik ongelooflijk schijnheilig. Immers, een van de redenen waarom het UCK een dergelijk succes heeft, is de enorme verpaupering van de hele Balkan en met name van Kosovo. Duizenden zijn naar dat UCK gestapt. Waarom eerst alles plat bombarderen en dan zeggen dan men later met een Marshallplan zal helpen? Waarom heeft men dat niet gedaan toen Rugova nog door iedereen werd beschouwd als de vertegenwoordiger van de Kosovaarse bevolking? Waarom heeft men al die jaren de Kosovaren in feite laten stikken. Waarom kan nu pas, na of samen met dat wapengeweld en om de aandacht van dat wapengeweld wat al te leiden, over een Marshallplan worden gesproken?

De vorige keer heb ik mij verzet tegen de demonisering van Milosevic. De leden van het UCK zijn nu blijkbaar de grondtroepen van de NAVO aan het worden. Zij mochten worden gesteund. Er zijn echter heel wat aanwijzingen dat zij banden hebben met de maffia in Albanië, Turkije en de Europese Unie en dat zij een grote rol spelen in de drugstrafek vanuit Turkije. Vorig jaar heeft de Amerikaanse speciale gezant voor Bosnië, Gelbard nog gesproken van "terroristen". In een rapport van het US-State Department van twee maanden

voor Rambouillet lees ik het volgende: *"The KLA-harassment had reached such intensity that residents of six villages in the Stimlje-region are ready to flee"*.

In datzelfde rapport is er sprake van dreiging met de dood en het verbranden van huizen als de bevolking het UCK niet steunt. Mijnheer de minister, daar mogen we toch niet blind voor zijn. We mochten toch proberen een meer objectieve positie in te nemen.

Gaan we eindelijk kiezen voor de diplomatie? Gaan we eindelijk onze bevolking volgen en wat genereuzer zijn?

Hier, in het parlement, mogen we nog van mening verschillen en we verschillen grondig van mening met de regering en de partijen die haar ondersteunen. Op straat echter mag blijkbaar niet meer worden gemanifesteerd. Is dat een unanieme regeringsbeslissing? Ik hoor dat de stad Antwerpen de instructie heeft gekregen van de minister van Binnenlandse Zaken, ook van uw partij, om overmorgen geen manifestatie toe te laten. Enkele dagen geleden werd een manifestatie van een twintigtal activisten van het Forum voor Vredesactie verboden.

Mijnheer de minister, zij deden hetzelfde als tientallen vrouwen in Belgrado al jaren doen en samen met de voorzitter hebben we die mensen ook ontmoet. In die dictatuur was er blijkbaar nog ruimte om neen te zeggen tegen Milosevic en tegen zijn droom van een Groot-Servië. Die vrouwen konden dat. Enkele tientallen vredesmilitanten werden echter opgepakt en dit een hele dag lang.

Mijnheer de minister, hoe valt dit te rijmen met de officiële doelstelling van dat bondgenootschap waarover we het daarnet hebben gehad?

In de preambule staat dat het om de vrijheid, om de democratie gaat. Waar is de democratie voor degenen die van mening verschillen met u en met uw collega's in de regering?

De voorzitter: De minister heeft het woord.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken: Mijnheer de voorzitter, ik heb geen zin om het debat van enkele dagen geleden over te doen, maar ik wil wel antwoorden op vragen van collega's over enkele nieuwe ontwikkelingen.

Wat de opmerkingen van de heer Van Dienderen betreft, verbaast het mij dat zijn ene oog veel ziet, maar dat hij voor

de wandaden van de heer Milosevic het andere oog afdekt. Het is evenwel intellectueel nuttig hierover te discussiëren.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Ik verwijs naar de tekst van de resolutie dienaangaande.

Minister Derycke: Het was veel eenvoudiger geweest, had de heer Milosevic zich ernaar geschikt. De heer Annemans heeft op één punt gelijk. Had Milosevic de Kosovaren gelaten in de toestand van 1989, dan hadden de huidige problemen zich niet voorgedaan. Dit is intussen "gewijde geschiedenis". Er is 1990 en 1991 geweest en we waren zelf getuige van de implosie van Joegoslavië met alle gevolgen vandien.

Ik begrijp niet dat Agalev nu de Belgische regering ervan beschuldigt oorlogszuchtige taal te spreken. Wij komen hier over als veldheren die het grootste plezier vinden in de bombardementen. U kent toch ook de redenen waarom het zo ver is gekomen: u weet toch ook dat al jaren gepoogd is een diplomatiek overleg te organiseren met Milosevic en de zijnen om een redelijke oplossing voor de Kosovaren te vinden? U maakt een afwijzend gebaar, mijnheer Van Dienderen, maar op die manier veegt u twee jaar diplomatieke geschiedenis van de kaart. Op dit vlak ontkent u het licht en zo ver wil ik niet gaan.

Betekent dit nu dat België een oorlogsstrategie zou voeren? Welnee, wij willen zo vlug mogelijk in een strategie van onderhandelingen en overleg terechtkomen.

Een Amerikaans spreekwoord zegt evenwel *"It takes two to tango"* en wij wachten met zeer veel geduld maar ook met stijgend ongeduld tot de heer Milosevic een positief signaal geeft aan om het even wie, al is het *pope Alexis II*.

Het Duitse voorstel heb ik altijd gesteund, zelfs met de *speaking points* van Joschka Fischer. Zelfs in dat Duitse vredesplan stonden en staan zaken waar niemand omheen kan. Om u het waarheidsgehalte van dit document te tonen, zal ik er voorlezing van geven.

Het plan omvat vier stappen. De eerste stap, met name *"stabilisation of neighbouring countries"*, is gezien de evolutie in Hongarije en Kroatië, al een hele taak is geworden.

De tweede stap beoogt een *"clear definition of what we require of Milosevic"* - dit is toch duidelijk - *"and the creation of a broad international consensus..."*

Daarnaast is er sprake van: "*Five demands which, at our initiative are taken up by EU foreign ministers on 8 April, at the NATO-council on 12 April and EU heads of state or government on 14 April.*"

Deze voorwaarden zijn: ten eerste, "*halt of military activities*"; ten tweede, "*withdrawal of all FRY-security and paramilitary forces from Kosovo*"; ten derde "*stationing of international peace force*"; ten vierde "*return of refugees*"; ten vijfde "*political situation on the basis of the Rambouillet Agreement*". Deze tekst van collega Fischer is nog altijd valabel.

In het vorige debat hebben bepaalde collega's gezegd dat de Amerikanen deze tekst niet wilden.

De Amerikanen hadden met dat debat evenwel geen probleem, ze hadden er zelfs niets mee te maken. Mocht dat voorstel officieel zijn neergelegd tijdens de vergadering van 14 april, dan hadden de staatshoofden en de regeringsleiders het ook kunnen bespreken. Ik denk overigens dat daarover in Washington ook weer zal worden gesproken. Ik kan mij perfect terugvinden in dat plan, maar toch moeten die vijf voorwaarden worden vervuld, ook al heeft men ondertussen de nodige souplesse ingebouwd door te spreken over *international peace force* en de *basis of Rambouillet*. Mijnheer Annemans, ik ben het met u eens. Rambouillet is misschien niet helemaal dood maar toch ten dele bezweken onder de realiteit.

De vraag rijst wat moet worden gedaan. Laten we eerlijk zijn. Ik kan u mijn uiteenzettingen in de Europese Unie tonen waaruit blijkt dat ik Milosevic lang heb verdedigd. Ik ben lang voorstander geweest van een *stick-and-carrot-policy*. De hoosaardigheid waarmee hij al deze voorstellen heeft afgewimpeld bevestigen evenwel dat hij zijn eigen bevolking slachtoffer maakt van het feit dat hij een bepaalde thesis niet wil aanvaarden. Tezamen met Frankrijk en Italië is België het land geweest dat tot op het laatste moment voorstander was om nog een poging te doen het conflict op te lossen door hem niet enkel *sticks* maar ook *carrots* te geven, teneinde aan te tonen dat hij wint bij de vrede. Hij heeft dat evenwel afgewimpeld.

Mijns inziens zullen we hem toch iets moeten geven. Een van de cruciale elementen die wij zouden moeten trachten te introduceren via de Russen is dat wij wellicht het *framework* van Servië zullen moeten behouden, als wij willen dat internationale troepen in de regio waken en als wij opnieuw een degelijk statuut willen geven aan de

Kosovaren, met hoop op hun terugkomst. Mijnheer Van Dienderen, strikt theoretisch ga ik met u akkoord dat wij moeten streven naar een multi-etnische Balkan en ben ik niet geneigd de heer Annemans te geloven. Het drama is evenwel dat de heer Annemans ten dele gelijk heeft en dat wij ongelijk hebben. Toch zal van Europa worden verwacht dat het een multi-etnische samenleving creëert. Een van mijn collega's - van wie ik de naam niet zal noemen - heeft in de NAVO-vergadering gezegd dat men beter zou evolueren naar een confederaal model, zoals de heer Annemans verdedigt. Mijnheer Van Dienderen, ik ben het evenwel met u eens dat als wij dit model zouden verdedigen, wij een situatie van 100 jaar oorlog doen ontstaan in de Balkan. Dan evolueert men immers naar een soort confederalisme van etnisch pure staten. Men zou kunnen aanvoeren dat dit een oplossing is omdat een opdeling ervoor zou zorgen dat men geen zin meer zou hebben om elkaar nog naar het leven te staan. Maar hoe gaat men die mensen doen samenwerken in een economisch-sociaal model? Wellicht is er maar een oplossing voor die regio, met name democratisering, pluralisme en economische ontwikkeling, die wij grotendeels zullen moeten leveren. Daarvoor moet men evenwel de nodige ruimte hebben. Milosevic wil natuurlijk winnen en wil tot op heden deze oplossing niet. Het is een van de belangrijke debatten die dit weekend zullen worden gevoerd.

Collega Van Dienderen, uit de uitslatingen van de heer Herteleer maak ik niet op dat hij ervoor pleit om de Joegoslavische bevolking te bombarderen.

De heer **Hugo Van Dienderen** (ECOLO-AGALEV): Hij had het over "pijn doen".

Minister **Derycke**: Als men bruggen over de Donau bombardeert en die allemaal het water inkiepert, doet men hoe dan ook pijn aan de bevolking, van wie een reeks faciliteiten worden weggenomen, maar dat is iets anders dan doelbewust de bevolking bombarderen.

U komt ook terug op het interview, dat staatssecretaris Moreels en ikzelf hebben gegeven in *Humo*. Het is juist dat onze ambassadeur en onze stafchef een strategie onderhandelen met de NAVO en dat men krijtlijnen uitzet, maar wij weten nooit op voorhand in welke nacht welk doelpunt niet wordt gemaakt of welke doelstelling niet kan worden gerealiseerd. Dat is inderdaad militair geheim en dat verneemt ook België de dag nadien. Maar dat wij

daarover niet ingelicht worden, is onjuist. De krijtlijnen van de opeenvolgende bombardementen worden in de NAVO-raad getrokken volgens een zekere fasering, bijvoorbeeld de fases 1, 2, 2P3, of 4. Wij zijn thans nog niet aan fase 3. Het zijn telkens politieke beslissingen, waarover de eerste minister namens de Belgische regering wordt geraadpleegd. Zo werkt dat.

Ik kom tot de vraag van de heer Annemans omtrent het zenden van gevechtstroepen. In alle eerlijkheid kan ik zeggen dat ik tot nu toe op geen enkele vergadering, ook niet op een Unievergadering, een debat heb gehoord dat er concreet zou in bestaan offensieve manieren van interventie in Kosovo te overwegen. Wat de toekomst ons op dat vlak brengt, weet ik natuurlijk niet. Ik bevestig nogmaals dat het een verduiveld moeilijk debat zou zijn, niet alleen voor ons land, maar ook voor vele andere NAVO-lidstaten. Dat debat hangt af van andere, grotere publieke debatten.

U vraagt zich af of wij voldoende humanitaire hulp geven. Ik ben zeer blij met de solidariteit van de bevolking. Dit is hartversterkend. Mijnheer Van Dienderen, u vraagt of de Belgische regering wel genoeg doet. Welnu, de Belgische regering is een van de grootste donoren in de Unie. Ik denk dat wij momenteel op de vierde plaats staan. De factuur belooft nu ongeveer 650 miljoen frank humanitaire hulp. Dat is een serieus bedrag, dat schril afsteekt tegen ons schoorvoetend gedrag in andere dossiers. Op dat vlak heb ik een gerust geweten.

U zegt dat de bevolking een belangrijke bijdrage levert. Welnu, als het goed georganiseerd wordt en het geld in de goede richting gaat en kan worden overhandigd aan NGO's die op een coherente en gecoördineerde manier hulp verlenen, heb ik daarmee geen moeite.

Mijnheer Van Dienderen, ik ben geen groot supporter van het UCK. Ik vind het lastig kersen eten met deze heren en in nationalisme overtreffen zij iedereen. Overigens, een van de punten in het plan-Fischer was de onmiddellijke ontwapening van het UCK en dat zal wellicht de enige manier zijn om de reacties van Milosevic wat in te tomen. Dit punt moet in een globaal overleg worden besproken.

Iedereen doet nu zware inspanningen ten aanzien van Rusland, maar ik wil dit toch eens situeren in de vorige discussie die wij hebben gevoerd. Wij zullen, denk ik, de problematiek van en onze oplossingen voor Rusland opnieuw moeten bekijken. Wat Rusland betreft

hebben wij nogal wat denkfouten gemaakt. In *Trends* heeft men ooit een foto van mijn hoofd op het lichaam van Lenin geplaatst en ik vond dat niet prettig. Misschien moeten wij er ons van bewust zijn dat wij Rusland in een periode van 10 jaar niet van een puur communistische exemplarische staat - exemplarisch kan men er, na alles wat wij vaststellen, beter aflaten - kunnen omvormen naar een normale kapitalistische markteconomie zoals wij ze kennen. De vraag is of dat *überhaupt* volstrekt nodig is. Ook op dat vlak moeten wij aandacht besteden aan ons eigen samenlevingsmodel, dat een samengaan is van de vrije markt met sociale correcties en die zijn er de laatste tijd in Rusland absoluut niet geweest, met de gekende gevolgen. Ik herhaal, wij zullen ook op dit vlak lessen moeten trekken om Rusland op een andere manier te helpen, maar helpen zullen wij in elk geval moeten doen.

Men moet zich niet te veel bekommeren om Marshallplannen en dergelijke meer. Iedereen is natuurlijk een beetje in de ban van de gebeurtenissen en er zullen misschien nog grote verklaringen volgen morgen en overmorgen.

De voorzitter: De heer Gerolf Annemans heeft het woord.

De heer Gerolf Annemans (VL.BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik verwees naar de vrije tribune die volgde op een verkenningreis die wij met het Vlaams Parlement in die regio hebben gemaakt. Wij gingen zowel naar Belgrado als naar Zagreb, telkens via Boedapest. De eerste avond waren wij in de Vojvodina, waar wij toen reeds de spanning hebben gevoeld bij het minste gesprek dat wij met hetzij Serven, hetzij Hongaren hadden. Daar heb ik minstens een deel van de dossierkennis opgedaan die mij die vrije tribune deed schrijven.

Wat mijn mede-interpellant die op mijn interpellatie meende te moeten repliceren betreft, ik heb niet gepleit voor een eigen staatje voor ieder volk. Wij bepleiten dat voor België en het Vlaamse volk om zeer specifiek redenen die ik hier niet allemaal zal uitleggen. Wij nemen aan dat er voor andere volkeren en minderheden binnen de grote Europese natiestaten andere oplossingen zijn, zowel federalisme als confederalisme en alle varianten daarvan. Wij stellen wel dat het tegen beter weten in de autonomie van de verschillende volkeren in Europa onder de knoet van zo unitair mogelijk staten blijven houden uiteindelijk geen moderne visie is. Wij bepleiten tegelijkertijd dat een Europese Unie een koepel kan vormen voor de Europese

lappendeken, voor kleine staten of natiestaten die geen taboe leggen op hun eigen minderheden en ze via confederalisme of federalisme autonomie toebedelen. Als Vlaams Blok willen wij de Vlamingen een eigen staat toebedelen. Dat is echter alleen een gradueel verschil. De Europese Unie kan een zeer goede rol vervullen als overkoepelend orgaan voor de lappendeken waarin de greep van unitaire staten verslapt. In een moderne visie kan zij de bevoegdheden opnemen die daadwerkelijk niet aan ieder klein Europees volk moeten worden toegekend en evenmin aan alle kleine staten. Er zijn minstens drie niveaus, met name de natiestaten die lid zijn van de Europese Unie, de Europese Unie die een aantal bevoegdheden overneemt die overkoepelend zijn voor het hele continent en de volkeren, met zoveel mogelijk autonomie en respect voor hun verschillende culturele eigenheden. In het kader van dat model hebben wij deze vrije tribune geschreven. Wij hebben toen, in 1992, gezegd dat militaire acties alleen zin hebben als ze tot een politieke oplossing leiden. Dat is ook het enige uitgangspunt dat ik in mijn interpellatie heb ontwikkeld.

Er moet dus een uitgewerkt vredesplan komen. Als dit wordt aanvaard, kan een groot Europees Marshallplan worden gestart voor de wederopbouw van een nieuwe republiek. Dat was ook toen geen nieuw idee, maar de heer Dehaene heeft dit ofwel zeer goed gelezen, ofwel hanteert hij dezelfde denktrant. Het heeft immers alleen zin om een Marshallplan te starten wanneer men stabiliteit heeft opgebouwd rond een vredesplan. Dat vredesplan komt er helaas niet als men gaat vasthouden aan een verplicht herinstalleren van Kosovo zoals het was. Men kan dat betreuren, het afschuwelijk vinden en zeggen dat eigenlijk het model-Van Dienderen had moeten kunnen overleven, maar als we stabiliteit willen krijgen, moeten we dat verwezenlijken door niet vast te houden aan de oude dogma's. De oude dogma's zijn de oude grenzen. Het gaat dan om de grens van de oude unitaire Joegoslavische staat van Tito die niet meer houdbaar was en intern al zijn eigen grenzen begon te trekken, ofwel om nog meer genuanceerde grenzen dan degene die Tito binnen zijn unitaire staat heeft getrokken. In ieder geval, één duidelijk beeld moet voor ogen blijven, met name dat men door democratisering en *freedom of speech* hoe dan ook op autonomie zal aansturen. De methodes die momenteel in de Balkan worden gebruikt, zijn afschuwelijk, maar men had kunnen weten dat het daarop zou uitdraaien. Dit zijn niet de methodes van het

nationalisme, het zijn de methodes van de Balkan. Wij zullen in het debat steeds blijven inbrengen dat men uiteindelijk tot autonomie en respect voor de autonomie van de volkeren moet komen. Wij hebben dat indertijd ook in het debat ingebracht.

Daarvoor hebben wij trouwens gepleit tijdens de debatten over de Vojvodina, over de Krajina en over Bosnië. In de vrije tribune hebben wij drie onderwerpen aangehaald: de Vojvodina, Kosovo en Bosnië. En als ik dat herlees, dan merk ik dat ik toen voorstelde wat in Dayton werd voorgesteld. Ook in Bosnië kwam men slechts tot een vredesplan nadat er grenzen werden getrokken en het gebied werd opgedeeld. Daarop een taboe laten rusten, is in feite terugkeren naar een situatie waarin democratisering onmogelijk is. Dat is precies mijn verwijt aan de linkerzijde. Immers, door te blijven pleiten voor een terugkeer naar een multi-etnisch model zoals ten tijde van Tito, pleit men tegelijk voor het terugschroeven van de democratisering. En dat zou het gevolg zijn geweest van de akkoorden van Rambouillet. Dat bedoelde ik trouwens met de term "rambouillisering". In die zin verbaast het ons niet dat de onderhandelingen van Rambouillet zijn mislukt.

De voorzitter: De heer Hugo Van Dienderen heeft het woord.

De heer Hugo Van Dienderen (ECOLO-AGALEV): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou kunnen ingaan op heel wat details die in uw antwoord zijn vervat, maar ik zal dat niet doen.

Wij zijn hoe dan ook tegen de voortzetting van deze uitzichtloze bombardementen waarvan u ons niet kon overtuigen, mijnheer de minister, dat zij voor enig soelaas zullen zorgen.

Het is aan de NAVO om een staakt-het-vuren te bewerkstelligen, om de verderfelijke militaire logica te verlaten en tot een politieke oplossing te komen.

In de motie die ik ter ondertekening voorlegde aan andere fracties, zijn wij weliswaar niet zo ver gegaan, maar zetten wij wel stappen in die richting door het Duitse plan volledig te steunen. Zowel bij u, mijnheer de minister, als bij de eerste minister hoorde ik trouwens echo's in die zin.

Vorige donderdag was het duidelijk dat ook bij de meerderheidspartijen een grote terughoudendheid bestaat ten opzichte van het inzetten van grondtroepen en het laten losbarsten van een totale oorlog. Dat wenst niemand.

Vandaar ons tweede punt met het verzoek het parlement hoe dan ook te consulteren alvorens een dergelijke belangrijke stap te zetten.

Collega's van de meerderheid, waarom zou u onze gemotiveerde motie niet kunnen goedkeuren?

De voorzitter: De heer Alfons Borginon heeft het woord.

De heer Alfons Borginon (VU): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb het gevoel dat de positie die wij nochtans consequent verdedigden, onvoldoende duidelijk naar voren komt gezien de weerslag ervan in de pers.

Wij worden zonder moeite in dezelfde zak gestoken als degenen die de NAVO-bombardementen steunen, terwijl ons standpunt ernstig afwijkt van dat *statement*.

Ter gelegenheid van het Kamerdebat over deze aangelegenheid hebben wij onmiddellijk onze terughoudendheid aangaande de bombardementen duidelijk gemaakt. Wij hebben zelfs uitdrukkelijk gesteld dat wij die bombardementen niet steunen omwille van de volgende redenen: ten eerste, de legaliteit; ten tweede, de efficiëntie aangezien de bombardementen niet tot de stopzetting van etnische zuiveringen leiden; ten derde, het feit dat deze bombardementen duidelijk onvoldoende werden voorbereid, althans wat de consequenties ervan op het terrein betreft alsmede hun neveneffect, met name de vluchtelingenstroom. En al is het Milosevic die deze toestand veroorzaakte, zijn reactie werd door de NAVO niet correct ingeschat.

Bovendien is er naar ons oordeel een groot contrast tussen enerzijds, de harde politiek die men nu voert en anderzijds, de toch wel zeer soepele politiek ten aanzien van Milosevic de afgelopen tien jaar. Ik heb hierover herhaaldelijk vragen gesteld. De betrekkingen met Joegoslavië werden verder genormaliseerd. Dezelfde vraag over Kosovo gaf stevast het antwoord dat er wel pogingen werden ondernomen, maar men heeft het internationaal nooit zo gespeeld dat men een oplossing van het probleem Kosovo als een voorwaarde heeft gesteld voor het zelfs maar normaliseren van de betrekkingen met Joegoslavië. Daarvoor zijn een aantal redenen op te geven, redenen die op zichzelf eerbaar zijn. Onze betrokkenheid in het dossier Oost-Slavonië heeft daarin zeker en vast meegespeeld. Een aantal eerbare elementen hebben in dit dossier meegespeeld die de positie mee

hebben bepaald. Toch blijft er een groot verschil bestaan tussen de zachte houding van vroeger en de plotse krachtdadige houding die wij nu kennen.

Komt dan de vraag of eens de beslissing werd genomen om te bombarderen, die bombardementen zomaar kunnen worden stopgezet. Dat is natuurlijk een veel minder evidente vraag. De vraag rijst wat de effecten van het stopzetten van de bombardementen zijn. Het is het voor gevolg dat Milosevic nog voor tien jaar lang, en zelfs versterkt, politiek aan de macht kan blijven? Wij beweren niet de wijsheid in pacht te hebben. Toch vonden wij precies in het Duitse plan een goede oplossing, omdat wij daarmee uit het gegeven van het politiek ingraven uitkwamen. Het gevaar bestond en bestaat nog altijd dat de NAVO-landen, omwille van het feit dat zij de beslissing hebben genomen om te bombarderen, politiek niet anders meer kunnen dan voort te blijven bombarderen, *à la limite* verder te gaan en grondtroepen te sturen, terwijl aan de zijde van Milosevic men politiek niet anders meer kan dan te weigeren ook maar één stap te verzetten in Kosovo. De verdienste van het Duitse plan bestond er precies in dat het in een mogelijkheid voorzag om uit die politieke loopgravenoorlog te komen door de schorsing van 24 uur van de bombardementen, de fasering van de stappen van terugtrekken en het stopzetten van bombarderen en door het beter betrekken van de Slavische volkeren in het algemeen en de Russen in het bijzonder.

Minister Derycke: Die methode kan nog altijd worden gevolgd. Een van de voorwaarden was dat de terugtrekking van de troepen begon.

De heer Alfons Borginon (VU): Het is precies de verdienste van het plan dat men daarmee uit die politieke stellingenoorlog komt. Daarom steunen wij het plan volkomen. Wij vragen de regering ook duidelijk dat zij die steun harder maakt en dat zij de stopzetting van de bombardementen eist, niet om per definitie voor eens en voor altijd beslist te hebben dat de bombardementen niet meer kunnen voortgaan, maar wel om een reële onderhandelingsruimte te creëren, om een diplomatieke oplossing te vinden.

Minister Derycke: De secretaris-generaal is deze week naar Moskou gereisd om het plan-Fischer te verdedigen en bij de Russen aan te praten.

De heer Alfons Borginon (VU): Ik acteer dat.

Zo kom ik tot het element grondoorlog. De volksvertegenwoordiging is verplicht zich niet te laten leiden door de grote emoties van welke kant ook, maar moet rationeel afwegen wat er gebeurt als men op het terrein een paar honderdduizend soldaten zou laten neerstrijken. Volgens mij zal men in een scenario terechtkomen, waarin er oorlog is in Kosovo, Macedonië, Montenegro, Bosnië, tussen Servië en Kroatië, met betrokkenheid van andere partners dan alleen de Serviërs. Dat is volgens mij de realiteit van een grondoorlog. Het is een denkspoor dat om die reden niet houdbaar is, te meer daar de politieke destabilisatie van Rusland, ten gevolge van een grondoorlog, een element is dat op middellange termijn reële gevaarssituaties voor onze bevolking creëert. Dat zijn rationele elementen die in het debat betrokken moeten blijven.

Ik heb nog een vraag, een informatieve. Wie beslist er nu over dat embargo ter zee inzake de bevoorrading met olie, waarover men het heeft? Wie beslist concreet over het inzetten van grondtroepen? Wie beslist concreet over het stopzetten van de bombardementen? U gebruikte de term "de beslissingen waarover de premier geraadpleegd wordt". Formuleer ik het correct dat de beslissingen niet op een veto van een der lidstaten van de EU kunnen botsen?

Minister Derycke: De ambassadeur spreekt voor de regering. Binnen de NAVO worden alle beslissingen in consensus genomen. De regering bespreekt dus een kwestie en stelt achteraf het parlement op de hoogte. Zij schetst een kader, trekt krijtlijnen waarbinnen onze ambassadeur - de Gruben - moet optreden. Naargelang de evolutie is in de fase, gaan de ministers van Buitenlandse Zaken en van Landsverdediging tot bij de eerste minister, als het belangrijk genoeg is. Daar bespreken zij telkens de fasering.

De heer Alfons Borginon (VU): Dus heeft iedere lidstaat van de NAVO *de jure* een vetorecht over de beslissing tot het inzetten van troepen?

Minister Derycke: Absoluut. Alles gebeurt in consensus.

De voorzitter: De heer Jan Van Erps heeft het woord.

De heer Jan Van Erps (CVP): Mijnheer de voorzitter, in de huidige omstandigheden overdrijf ik niet door te zeggen dat mijn fractie geen voorstander is van het plan-Fischer, in de mate dat wij dat kennen. Wij kennen het enkel uit de

pers, maar niemand heeft eigenlijk op dit niveau de tekst gezien. Ik denk dat de heer Eyskens hiervan de meest uitgesproken tegenstander is. Wij begrijpen onder andere niet het stopzetten van de bombardementen voor 24 uur. De eerste aanzet ligt nog altijd bij Milosevic : hij moet eerst een signaal geven. Dan stopt men 24 uur met bombarderen. Maar nadat die aanzet is gegeven wil men, ongeacht of die al dan niet wordt aangehouden, na 24 uur opnieuw beginnen bombarderen. Dan stopt men beter meteen de bombardementen of helemaal niet : het is het een of het ander. Ik denk en hoop dat Kofi Annan het Europese plan aan de Russen zal voorleggen, niet het ons onbekende plan-Fischer.

Minister Derycke : Het is inderdaad het Europese plan.

De heer Jan Van Erps (CVP) : Mijnheer de minister, zelf was ik ook gedurende enkele uren in de war omdat sommige kranten gedurende een etmaal het voorstel dat Schröder en Fischer bij hun eigen achterban verdedigden met het oog op interne Duitse aangelegenheden of zelfs om partijpolitieke redenen, verwarren met wat onder het voorzitterschap van Schröder op de Europese top werd besproken. Daar kwam een Europees plan tot stand dat nauw aansluit bij de NAVO-houding en dat dezelfde vijf voorwaarden bevat die wij kennen. De ba¹ ligt daarbij in het kamp van Milosevic.

Hoe het allemaal zo is gelopen, is met de woorden van de minister gewijde geschiedenis. Ik wil hier wel van de gelegenheid gebruik maken om te herinneren aan een opmerking van wijlen ambassadeur Noterdaeme uit Washington in het begin van de jaren '90. Hij zei dat erkenning van onafhankelijke naties in Joegoslavië regelrecht zou leiden naar Bosnië, naar Kosovo, naar Macedonië enzovoort. Kroatië was toen zelfs nog niet erkend als onafhankelijke Staat door de internationale gemeenschap. Men zou de puzzelstukjes regelrecht tegen elkaar uitspelen. Helaas heeft hij gelijk gekregen. Dit is echter gewijde geschiedenis. In dat spel zijn degenen die stevast de nationalistische snaar bespelen en degenen die in om het even welke omstandigheden geweld afwijzen, dus de extreem-pacifisten, objectieve bondgenoten geweest die de Europese actie in dezen hebben verlamd. Samen hebben zij constant het ontstaan van een Europese veiligheids- en defensie-identiteit gedwarsboemd.

Daar moeten immers middelen tegenover staan. Zolang wij daarvoor niet de nodige kredieten willen vrijmaken en

daarover geen politieke consensus bereiken, zullen wij altijd onder Amerika's paraplu en dus met hun initiatieven moeten leven. Wij kunnen dan enkel de panoplie van allerhande moderne vormen van oorlogsvoering betreuren, zoals daar zijn het inschakelen van zogeheten bevrijdingsbewegingen waarvan de authenticiteit vragen oproept, of de moderne communicatie- en mediaoorlog. Wat dit laatste betreft laat ik opmerken dat er in het Pentagon 3 000 werknemers fulltime belast zijn met het bewerken van vooral de inlandse, maar ook de internationale opinie. Dat moeten wij allemaal ondergaan als wij geen enkele inspanning willen doen om een eigen defensie-identiteit uit te bouwen.

De voorzitter : Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.

En conclusion de cette discussion, des motions ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Alfons Borginon, Lode Vanoost en Hugo Van Dienderen en luidt als volgt :

"De Kamer, gehoord de interpellaties van de heren Gerolf Annemans en Hugo Van Dienderen

en het antwoord van de minister van Buitenlandse Zaken, vraagt de regering het "Kosovo-plan" van de Duitse regering te steunen;

vraagt de regering geen grondtroepen te sturen zonder voorafgaandelijk parlementair debat."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Alfons Borginon, Lode Vanoost et Hugo Van Dienderen et est libellée comme suit :

"La Chambre, ayant entendu les interpellations de MM. Gerolf Annemans et Hugo Van Dienderen

et la réponse du ministre des Affaires étrangères, demande au gouvernement de soutenir le "plan Kosovo" du gouvernement allemand;

demande au gouvernement de ne pas envoyer des troupes au sol avant un débat parlementaire."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Jan Van Erps.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Jan Van Erps.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

Mondelinge vraag van mevrouw Anne Van Haesendonck aan de minister van Buitenlandse Zaken over "de opvolging van de wetgeving met betrekking tot de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in de federale adviesorganen" (nr. 2222)

Question orale de Mme Anne Van Haesendonck au ministre des Affaires étrangères sur "le suivi de la législation relative à l'égalité entre hommes et femmes dans les organes consultatifs fédéraux" (n° 2222)

De voorzitter : Mevrouw Anne Van Haesendonck heeft het woord.

Mevrouw Anne Van Haesendonck (CVP) : Mijnheer de voorzitter, met enige gêne kom ik na de voor mij boeiende debatten over het nieuw strategisch concept van de NAVO en de toestand in Oost-Timor en Kosovo aan het woord om een vraag te stellen die, hoe belangrijk ze ook is, in het niet valt tegenover de andere onderwerpen.

Mijnheer de minister, er is een wetgeving inzake de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de federale adviesorganen die met de wet van 17 juli 1997 werd verscherpt. Daarin wordt gesteld dat het principe van een 1/3-2/3-vertegenwoordiging voor vrouwen, respectievelijk mannen tegen 31 december 1999 moet zijn verwezenlijkt, opdat de adviesorganen nog rechtsgevaldige adviezen zouden kunnen uitbrengen. Ik heb u daarover anderhalf jaar geleden een schriftelijke vraag gesteld, waarop u hebt geantwoord dat uw departement een inventaris van de adviesorganen zou opstellen waarop de wet van toepassing was. U hebt daaraan toegevoegd dat u erop zou toezien dat die organen binnen de opgelegde termijn aan de wettelijke bepaling zouden voldoen.

Ik heb begrepen dat de Ministerraad van 1 april zich over die inventaris heeft gebogen. Daaruit zou blijken dat de adviesorganen die onder uw bevoegdheid sorteren, nog niet helemaal aan deze regel voldoen.

Mijnheer de voorzitter, mijn vraag is heel kort : hebt u initiatieven genomen om de situatie recht te trekken, zodat men aan de wettelijke voorwaarden voldoet ?

De voorzitter : De minister heeft het woord.

De heer Derycke, minister van Buitenlandse Zaken : Mijnheer de voorzitter, collega's, uit de inventaris die door mijn departement werd

Derycke

opgesteld aangaande de toepassing van de wet van 20 juli 1990, zoals gewijzigd door de wet van 17 juli 1997, blijkt dat drie adviesraden onder de bepalingen van deze wet vallen. Voor twee van deze drie adviesraden worden de bepalingen van de wet reeds nageleefd.

Ten eerste is er de Diplomatieke Commissie. Overeenkomstig artikel 8 van het ministerieel besluit van 3 november 1971 is deze commissie samengesteld uit ten hoogste vijf personen aangewezen door de minister van Buitenlandse Zaken. De voorstellen voor de aanwijzing gaan uit van de voorzitter van de commissie.

Twee van de vijf huidige leden zijn van het vrouwelijk geslacht, wat beantwoordt aan de vereisten inzake evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen.

Ten tweede, is er het Comité voor het Restaurant. De delegatie van de administratie binnen het Mess-comité voldoet aan de vereisten inzake evenwichtige vertegenwoordiging vermits drie van de acht leden en plaatsvervangende leden van het vrouwelijk geslacht zijn.

Wat de derde adviesraad, het Fonds van de Buitenlandse Handel, betreft is momenteel een procedure tot herziening van de samenstelling van deze raad aan de gang teneinde de benoemde pariteit te realiseren binnen de termijn die is opgelegd door de wet, met name 31 december 1999. De drie wettelijk vereiste raden zullen dan aan de wettelijke voorschriften beantwoorden.

De **voorzitter** : Mevrouw Anne Van Haesendonck heeft het woord.

Mevrouw **Anne Van Haesendonck** (CVP) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord.

De **voorzitter** : Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 17.45 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 17.45 heures.*